

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 "
Pe o lună . 2 "
Nrul de Duminică
pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferezez-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adresa
trafic.
Măști publică și Loc de
schimb coșă fiecare și 20 lit.
Manuscrisuri nu se în-
polază.
Telefon pentru oră și
comitat 502.

Filantropie perfidă.

Neamul românesc întreg se află azi sub impresia catastrofei îngrozitoare care a lovit văile Carașului de sud. Sânt pagube materiale ce se evaluează la 30—40 de milioane, sau după unii și mai mari, și sânt pagube în vieți omenești pe cari noi românii mai ales nu le putem evalua cu un preț destul de mare. Viteazul popor al graniței, plin de originalitate etnică, o rasă curată, vioaie, inteligentă, plină de aptitudini artistice, cu acele minunate tipuri de bărbăție daco-românească, cum nu se găsesc nicăieri mai caracteristice, cu femei de o subtilitate și grație neîntrecută, această neîntrecută rasă, una din părțile cele mai vi-guroase și prețioase ale trupului nostru național dela Tisa până la Nistru, a fost atinsă de o cumplită lovitură. Zeci de sate sânt devastate, sămănăturile nimicite, șoselele și liniile ferate rase pare-că de o invaziune vrășmașe, iar valurile furioase ale tuturor apelor poartă sute de trupuri scumpe românești. E o groază și un vai, o durere uriașă ce sfășie tot neamul românesc astăzi. Furia deslănțuită a elementelor ne fac să uităm altă lovitură dureroasă ce am primit la alegeri abea sânt două săptămâni-trei, mișcarea atârnată la drepturile vieții și reprezentăției noastre naționale.

Lumea întreagă azi își unește sentimentele de simpatie și durere pentru catastrofa Bănatului de sud-est. Sindicatul internațional al presei își trimete condoleanțele și

solidaritatea universală se înfrățeste azi din nou într-o mare durere. Nimeni însă nu va putea privi catastrofa Bănatului cu durere atât de adâncă și nemărgenită ca noi, frații de acelaș neam cu cei năpăstuiți. Lovitura asta ne privește pe noi conducătorii lui firești mai curând decât pe oricine, și noi am avea în rândul întâi datoria de a ajuta pe frații de un sânge. Presa românească își face datoria, cerând obolul tuturor românilor și credem că nici partidul național al cărui comitet se întrunește Vineri, nu va uita să spuie un cuvânt de mângâiere.

Ori cât am ajuta însă cu cuvântul și cu fapta, durerea noastră nu va înceta. Niciodată poate nu am simțit mai mult ca acum starea adânc umilitoare și nedreaptă în care ne-a pus o politică de asuprire de peste patru decenii. Datoria noastră ar fi să ajutăm, dar politica asta ne-a împiedicat să avem azi în mâni un budget public din care să putem scoate unele necesare. Budgetul statului, budgetele comitatelor și comunelor înghit și au înghițit sute de milioane și miliarde de bani românești din dări, și din taxe și contribuții, dar ele se află aproape toate în mâni străine și prisosul lor a contribuit la formarea acelei pă-turi străine de boieri, funcționari, comercianți, meseriași, fabricanți, bancheri, toată burghezimea asta străină care azi ne asuprește și care suge puterile și vloga popo-ului românesc.

Sântem puțini, săraci și închirciți, căci asuprirea ungurească ne-a împiedicat să creș-

tem, să ne dezvoltăm și să ne creiăm o clasă cultă, o burghezime bogată care să dea ea azi cu generozitatea darnică inerentă firii românești. Prisosul nostru a trecut și trece neconținut în hambarele altora și străinul ne fură aurul holdelor noastre, cum zice poetul.

Dar iată că s'au găsit alte inimi gene-roase. Sânt însuși străinii aceștia, sânt vrășmașii cari acuma arată o pornire de gene-rozitate, care ar fi firească și frumoasă la orice alt popor, dacă n'ar fi vorba de ei.

Dar înainte de a vorbi de ei, și deosebit, amintim darul generos al bătrânului nostru su-veran. Această sută de mii e, de multă vreme, primul semn de dragoste ce primim din înălțimea tronului pentru oropsitul neam românesc. Granița Bănatului a dat mulți ostași, și multe zeci de ani de grăniceri și-au vărsat sîngele pe toate câmpiile de bă-tălie în Boemia, în Italia, în Austria, în Germania, și Ungaria pentru susținerea tro-nului Habsburgilor. E firesc ca acum împăratul să-și amintească de ei. Urmașii a-cestor luptători primesc cu recunoștință și cu o privire caldă raza de mângâiere ce le vine azi dela tronul care mută vreme pă-ruse a-i uita.

Sânt însă alte sentimente ce trezește fi-lantropia stăpânitorilor noștri. Guvernului a dat o sută de mii. Gazetele ungurești fac colecte și vedem sume mai mărunte și mai mărișoare, curgând în discul presei lor.

Pot fi sincere, bune și curate sentimen-tele acestor ziare? Nu. Presa care ne hu-lește și defaimă zilnic presa care propovă-

Din depărtare.

Departa ești acum de mine
Și par'că n'am vorbit de ani...
Ce-o fi făcând de dorul nostru
Aleia albilor castani?

Pe aici sânt frumuseți nespuse
Dar făr' de tine toate ce-s?
Să 'mbraci pe un rob trudit în purpur
Oar' are 'n lume înțeles?

Dar toate astfel sânt urâte
Sfitește inger bălilor,
Zadarnic le mai caut rostul
Pe țărni mândrulul Bosfor.

Constantinopol 1910.

Nu mai plânge...

Nu mai plânge, nu mai plânge
Copilaș al nimăului,
Pentru gingașa și copilă
Cu păr blond și ochi căprui.

Când de vecl așa-l porunca
În a lumii aspre legi,
Tu la ce cu plâns să-ți cumperi
Zilele vieții 'ntregi?!

In alegii te-aș plânge...

In alegii te-aș plânge,
Dând lumilor ocol,
Dar noaptea e târzie
Și 'n lampă nu-l petrol.

Și aș veni c'orchestra
Sub gramul tău înalt,
Dar prea e multă lume
Pe străzi și pe asfalt.

Ți aș face un chiosc de fildeș
Dar dorurile mint,
Și în album ți aș scrie
Dar n'am condol de-argint.

A. Cotruș.

Rolul educator al doctorului.

Boalele lente. — Doctorul educator. — Boalele infecțioase. — Inamicii. — Mijloacele de luptă. — Boalele nervoase. — Excesele sportului.

La patul bolnavului.

Mai de mult se credea că boalele sânt cauzate de *umori* cari pătrund în organism sau sânt formate de însuși organismul uman.

Pornind dela această concepție se zicea că ro-lul doctorului nu începea decât numai când boala ajungea în stare acută, manifestându-se cu toate simptomele sale caracteristice, și numai

atunci rolul doctorului intră în joc, căutând să gonească din organism acele umori rele, cari produceau boala.

Boalele lente.

În urma progreselor ce a făcut știința medi-cală în cursul secolului al XIX-lea, teoria cea veche a umorilor a fost abandonată cu desăvâr-șire. Astăzi se știe că boalele nu sânt altceva decât rezultatul unei structuri defectuoase sau a unei funcționări vițioase a organelor corpului uman, și se mai știe că pe lângă fenomenele pa-tologice clare cari caracterizează o boală mai sânt și alte procese morbide lente cari trec ne-observate de aceia nu sânt doctori.

În cursul secolului al XIX, savanții și-au îndreptat cercetările lor în această direcție cu scop de-a descoperi procesele morbide latente, și-au reușit pe deplin astfel că astăzi se pot combate dela început și mai înainte de a fi provocat acele stricăciuni cari ruinează organismul și-l face in-curabil.

Doctorul educator.

Pentru ajungerea acestui scop foarte rar se în-trebuințează *numai* doctoriile, ci în cea mai mare parte de cazuri este nevoie să se cunoască bine cauzele cari produc boala, astfel ca să se poată micșora efectele. Pentru acest motiv doctorul trebu'e să oblige pe bolnav să se lase de unele obiceiuri, cari i-ar face rău, să-și reguleze tratul, să nu se ostenească prea mult.

În general, bolnavii nu se supun de bunăvoie prescripțiilor medicului, cari tind să limiteze sfera libertății sale individuale, și pentru aceasta

duiește de zeci de ani duhul urei, și predică doctrina maghiarizării, teoria zdrobirii noastre naționale cu orice preț, nu poate porni din gânduri curate. Iată-le destăinuite, mărturisite de »Bud. Hirap« însuși:

Nu ajută, zău, nimeni pe acest popor, dacă nu-l va ajuta regele ungar, guvernul unguresc și națiunea ungurescă... Veniți, ajutați, ca iei să aflu că, în afară de libertatea ungurescă, aici nu există libertate, nu-i viață, nu-i ajutor în țara asta.

Acesta-i deci scopul mărturisit al ajutoarelor ungurești. Nu filantropia adevărată, nu durerea curată pentru nenorocirea noastră și imboldul desinteresat de a ajuta pe cei nenorociți, ci o speculă ordinară e mobilul acestei acțiuni. Miile ungurești trebuie nu să ajute poporul românesc numai, ci trebuie să-i arate că el nu poate aștepta bine decât dela unguri, că numai statul și »națiunea« îi sânt binevoitoare.

Fiecare coroană și fiecare creștar trebuie să-i spuie că el, românul becisnic și păcătos, își primește viața și existența dela unguri și că prin urmare trebuie să primească fără cârtire și conducerea lor, stăpânirea lor, și să nu se împotrivescă năzuințelor de a-l preface în unguri.

El trebuie să întoarcă spatele »ațițătorului« care nu-i poate da binele material, să-l alunge și să-l huiduiască și să primească cu smerenie și recunoștință pe lupul care vine să-l sfășie. E atâta perfidie și răutate în filantropia asta a societății ungurești, încă trebuie să revolte și pe cel din urmă din năpăstuiți. I-se dă ajutorul material, dar în schimb i-se cere supunere morală, i-se dă viața trupului, dar i-se cere în schimb a sufletului său curat și românesc. Oamenii aceștia dau pentru a salva atâtea vieți, un popor întreg, dar pentru a-l salva maghiarizării. Dacă se vor prăpădi, își zic, nu vom mai avea pe cine stăpâni și maghiariza, nu vom mai avea materialul brut din care să plămădim viitorul stat unitar național de 30 de milioane. E logica cea mai perfidă, logica stăpânului care și îngrășe și îngrijește cu dragoste vitele —

pentru a avea ce să taie și să mănânce pe urmă.

Dacă statul »iubește« poporul, urînd chiar pe ațițători, de ce nu-i dă înapoi dările ce primește dela el, prefăcute în școli, în așezăminte românești? Și dacă el îl iubește, pentru ce și-a dat pământurile și pășunile coloniștilor unguri aduși în acele locuri curate românești, pe când românii trebuie să plece în America spre a-și hrăni de-acolo nevestele și copiii? Pentru ce?

Și apoi de unde vin miile societății ungurești și suta de mii a guvernului cu cari »miluesc« pe nenorociți? Nu vin tot din punga românului? Nu sânt ele izvorite din prisosul nostru? Patruzeci de ani statul ne-a luat milioanele cu menirea de a ne face școli, administrație, magistratură, așezăminte culturale, licee, teatre românești, orașe românești și clasă cultă românească. Aceasta ar fi fost menirea acelor milioane și miliarde. Și ce a făcut în schimb?

A făcut tot atâtea școli și așezăminte pentru poporul unguresc, a făcut teatre, universități și orașe ungurești, printre noi, spre a întări poporul unguresc, spre a-l slăbi și maghiariza pe cel românesc. Au crescut, s'au îngrășat, din prisosul nostru și acuma ghiftuiți cu miliardele noastre ne aruncă o coajă de mălai de pe masa lor încărcată și vor și cu aceasta să ne salveze trupul — spre a-ne cumpăra sufletul.

Acestea sânt intențiile, gândurile mărturisite pe față ale filantropiei ungurești. Și pentru aceea frații din Bănat vor înțelege că puținul nostru le vine ca o mângâiere adevărată, căci el vine din gândul curat și bun al dragostei noastre îndurerate și sfinte, din adâncul jalei ce ne bântuie pentru catastrofa Carașului. Puținul nostru va cântări pentru ei mai mult decât multul lor, dragostea noastră mai mult decât filantropia calculată și perfidă a potrivnicilor cari și în ploconul ce i-l aduc prin otrava ucigătoare a gândurilor lor vrășmașe.

doctorul trebuie să caute să convingă pe bo'nav prin toate mijloacele posibile și nu atâtea asupra corpului trebuie să influențeze cât asupra spiritului bolnavului, uzând de toate mijloacele ce i-le dă pedagogia.

Astfel, doctorul trebuie să se transforme în educator și dacă acest rol al doctorului, ar începe dela tinăra vârstă a copiilor, ar fi un foarte mare pas spre o mare îndreptare fizică.

Se știe că știința medicală admite că unele boli încep dela o vârstă fragedă, moștenită dela părinți, — ereditare — și atunci medicul ar trebui să intervina încă din copilărie, ca să oprească boala. Intre boalele ereditare sânt: tuberculoza, boalele de inimă, boalele rinichului etc.

Boalele infecțioase.

Astăzi se cunosc aproape toți microbii cari produc boalele infecțioase și deci și mijloacele pentru ale combata sânt mult mai eficace. Pe acest teren se deschide un câmp vast pentru rolul educator al medicului.

Două sânt mijloacele cu cari un individ se poate apăra de infecțiune: unul consistă în a împiedica germeii infecțiunii să pătrundă în organism; altul consistă în a stimula organismul dându-i o mai mare forță de rezistență astfel ca să se poată combate cu succes acțiunea dăunătoare a germenilor cari au și pătruns în organism.

Care din aceste mijloace trebuie preferit? Nu se poate stabili o regulă fixă, ci este nevoie de a adopta unul sau celalalt mijloc, fiind samsa de de predispoziția individului, de boala ce trebuie combătută, de condițiile de trai, de mijloacele economice de cari dispune bolnavul etc.

Natural că doctorului i se cuvine sarcina să aleagă unul din aceste mijloace de vindecare, și să dea preferința unuia sau altuia, după cum va găsi dânsul de cuviință.

Fixat acest punct, începe rolul de educator al medicului. Ca scopul să fie ajuns, trebuie ca bolnavul să se supună la prescripțiunile medicului, să ducă un trai indicat de el, să lase unele obiceiuri etc. Ca să învingă teama bolnavului, medicul trebuie să-i explice motivele, cari îl fac să-i prescrie cutare doctorii sau cutare abstenențe, astfel ca bolnavul să se convingă.

Inamicii.

Medicul are de luptat cu o sumedenie de inamici: mai întâi sânt prietenii bolnavului, cari îl spun atâtea minuni, în opoziție cu ceace l-a spus medicul; pe urmă sânt enciclopediile și cărțile de medicină populară; pe urmă anunșurile din pagina a patra a gazetelor cari laudă o droaie de leacuri; apoi părerile spuse ale altor medici...

Ca să elimine influența acestor medici, doctorul curant trebuie să capete încrederea bolnavului, trebuie să-i însufle și să-i demonstreze necesitatea metodei sale științifice, trebuie să învingă în doiala și esitarea bolnavului.

Mijloacele de luptă.

Dacă medicul educator are mulți inamici, poate s'o găsească și mulți aleați cari să-l ajute și între alții, unul spre care omul are cea mai mare tendință este misticismul.

Când este nevoie — zice Wilhelm His în Deutsches Revue, din Mai — doctorul este în

Amfizionul lui Scotus Viator prigonit. Ziarul *Naroda* din Praga aduce o știre care va pune în nouă uimire lumea cultă. Invățătorul dirigent Drzihal din Skalitz (comit. Trencin) este urmărit de parchetul din Trencin pentru motivul că a primit și a găzduit în casa sa pe cunoscutul publicist englez *Scotus Viator*, în timpul alegerii de acolo. Se știe că după alegerea *Scotus Viator* a publicat în *Reichspost* două articole prin cari descria ticloșiile administrației săvârșite la alegerea de acolo și demasca minciunile dlui Khuen despre alegerile curate. Acum guvernul în furia lui neputincioasă neputând lovi pe scriitorul englez, urmărește pe bietul invățător slovac Drzihal pentru actul de tradare de patrie al găzduirii lui *Scotus Viator*. E de sigur începutul unei noi epoci de persecuții și mai cumplite decât supt coaliție.

Conferința comitetului național. Corespondentul nostru din Budapesta ne telegrafiază următoarele: Conferința comitetului național se va întruni mâine și poimâine Joi și Vineri. D. Gheorghe Pop de Băsești și părintele Lucaci au sosit la Budapesta în vederea conferinței. Vineri dimineața toți foștii candidați de deputați ai partidului dela alegerile trecute se vor întruni la o conferință tot în Budapesta.

Profesorul Delbrück despre alegerile din Ungaria. Cunoscutul profesor german Hans Delbrück, unul din cei mai buni cunoscători ai situației politice din Austro-Ungaria a avut o convorbire cu un redactor al ziarului »L'Indépendance Belge« din Bruxela. D. Delbrück, care cunoaște și chestia naționalităților, spune că succesul partidului guvernamental a fost o surpriză pentru toată lumea. Despre chestia națională a spus următoarele:

— Judec pierderile naționalităților supt alt raport. De sigur ele ar fi făcut eforturi mai mari dacă se știau foarte amenințați. Dar n'au avut motiv de a aștepta volnicii dela un guvern tolerant și cumpătat în fruntea cărora se află d. Khuen și nu trebuie să se teamă că-i va stingheni în desvoltarea lor etnică.

— D. Delbrück e pe cât se vede foarte puțin informat asupra felului »tolerant« cu care s'au făcut alegerile. Este un motiv mai mult ca partidul național să grăbească publicarea broșurei ce a găzduit despre alegeri spre a risipi aceste iluzii

drept să laude bolnavului său minunile unei doctorii sau ale unei sisteme de cură, are dreptul să exagereze ba chiar să spuie minciuni... Și de ce nu? Oare profesorul, oare preotul, uneori nu face acelaș lucru? Este cu puțință să convingem numai cu mijloacele raționale persoane cari sânt ignorante sau sărați cu duhul?

Boalele nervease.

În boalele nervoase, medicul mai mult decât oricând, trebuie să aibă rolul de educator. În aceste boli se vede mai bine decât ori unde raporturile de influență ce există între corp și suflet.

În boalele nervoase nu este de ajuns să îngrijim corpul bolnav, dar și spiritul. Mijloacele fizice, nutrițiunea, aerul, apa, tonicele sânt foarte bune spre a combate nervosismul; iar ca să putem influența asupra spiritului, trebuie să-l calmăm, să-l consolăm, să-i redăm încrederea în sine însuși, sensul de responsabilitate, dorința de a trăi, să stimulam voința, să rechemăm la activitate energia pierdută...

În scurt, cura boalelor nervoase trebuie făcută mai ales într'un mod educator, în care trebuie să uzăm de toate mijloacele pe cari ni-le dă știința pedagogică.

Excesele sportului.

Exercițiile fizice sânt un factor puternic pentru menținerea sănătății și deseori pot fi foarte foloștoare ca tratament în unele boli.

Însă nu trebuie făcute în mod exagerat. Sporturile, făcute cu moderație, întăresc organismul și face mai puternic și mai rezistent la agenți

ale lumii nepreocupate. Căci d. Delbrück e nepreocupat, dovadă articolele sale de acum trei ani publicate în *Preussische Jahrbücher* despre chestia națională în Ungaria. Dovadă și ce a spus în restul convorbirii sale când a fost întrebat dacă chestia naționalităților nu va pricinui greutate guvernului.

— Asta i o chestie delicată, nu tăgăduiesc. Dar Ungaria nu-i singurul stat care are astfel de buclucuri. Multe alte puteri au același situație. Și noi prusicii avem polonii noștri, ca să nu vorbesc decât de ei. De altfel nimic nu dovedește că chestia națională Ungaria ar fi insolubilă. E ce-i drept o chestie încurcată, dar în definitiv nu-i mai încurcată ca în Austria, ci poate chiar ceva mai puțin.

D. Delbrück admite deci și știe că-i foarte delicată chestia națională, că-i departe de a fi rezolvită și că va face multe buclucuri guvernului. Se va convinge eminentul profesor că va face chiar buclucuri mai mari ca în Austria.

Din țeri străine. Evenimentele de cea mai recentă tristă aducere aminte descărcate asupra românilor din Ungaria au determinat studențimea română din München, constituită în societatea »Patria«, de a se întruni joi în 16 Iunie n. la o ședință extraordinară spre a se lămuri reciproc asupra luptelor politice ale fraților lor de peste munți și a vesteji prigonirile desbrăcate de toate atribuțiile omenești săvârșite față de ei de către organele unui guvern, înaintea cărui sfârșit drepturilor firești și cetățenești nu mai înseamnă altăceva decât vorbe goale menite de a seduce lumea naivă.

D. I. Pop cand. jur. în conferința sa a schițat pe scurt fazele principale ale dezvoltării noastre politice, insistând mai ales asupra foloaselor incalculabile obținute dela decretarea activității parlamentare încoace și asupra ultimel campanii electorale atât de bogată în scene eroice și înălțătoare, în mărturisiri ale credinței noastre politice făcute chiar cu prețul suferințelor de martiri. Câte figuri mărețe de felul lui G. Lericiu nu s'au ivit în întreg întinsul locuit de români! Ce luptă curată și sfântă s'a desfășurat pe lângă steagul național. În ce disproporție dureroasă stă însă față de aceste eforturi rezultatul obținut.

Atrocitățile săvârșite de guvern și mârșăvia trădătorilor nerușinați ce s'au ridicat din mijlocul nostru ne au sleit puterile în momentul hotărâtor.

patogeni; abuzurile însă pot fi dăunătoare și pot provoca alte boli cum d. ex. epulsamentul nervos, boli de inimă, etc.

În epoca actuală se face un mare abuz de sporturi.

Pe acest tărîm, medicul trebuie să intervie cu rolul său de educator. Clienții trebuie să cunoască relele ce le produce sportul, trebuie să știe până la ce limită să-l facă, trebuie să aibă putere să reziste tentațiilor cari samănă cu un fel de beție, ce le dă excesivul abuz al sportului.

La patul bolnavului.

Nu se oprește aci, datorile ce incumbă medicului educator.

Cine este bolnav, și mai ales când boala se prelungește prea mult, devine egoist, exigent, nemulțumit, supărăcios, astfel că devine nesuferit celor cel înconjoară.

Un medic abil poate fi folositor atât bolnavului cât și familiei bolnavului.

Profitând de ascendentul ce-l are asupra spiritului pacientului, doctorul îl poate convinge să fie calm, să spere, să aștepte cu nădejde vindecarea. În același timp îi poate spune că starea sa bolnăvicioasă nu-i dă dreptul de a chinui pe cei din jurul său, că și bolnavul are obligațiuni față de aceștia și că trebuie să se poarte cu bunăvoință cu ei.

Ah! nu este ușor lucru să fii model practic!

Roma. Iunie 1910. Dr. Pompiliu Robescu.

Cauza reprezentată de luptătorii noștri însă cu toate aceste mai curând a câștigat, decât ar fi pierdut. În luptă grăul s'a ales de neghină, ipociții cari numai ne slăbeau rândurile, s'au dat de o parte, ca cei în inima curată, să formeze de acum înainte o falangă nebliruită.

Studențimea română a dat expresie acestor sentimente de carl e pătrunsă, prin o depeșă de admirație adresată clubului național român și o colecție instituită pentru alinarea durerii orfanilor și a văduvelor române după victimele sălbătăciei ungurești. Suma modestă de 55.50 mărci oferită însă din inimi neprihănite s'a trimis »Cercului românilor de peste munți« din București, ca să se alăture colectei făcute din inițiativa lor.

Votarea bugetului Austriei. Din Viena se anunță, că în ședința sa de ieri, Reichsrathul a primit bugetul ministerelor de comerț, agricultură, căi ferate și culte, și a intrat în discuția bugetului ministerului de finanțe. În câteva zile întreg proiectul de buget va fi primit și votat definitiv.

In contra teroarei din Ungaria.

București, 21 Iunie.

Liga pentru unitatea culturală a românilor a convocat Duminică pe cetățenii capitalei la o întrunire de protestare în contra teroarei săvârșite de guvernul maghiar și agenții acestuia față de poporul român, cu ocazia recentelor alegeri.

Intrunirea a fost prezidată de d. Grigore Ștefănescu, membru al Academiei Române. La întrunire au asistat delegații tuturor societăților românilor transilvăneni și macedoneni din capitală.

Primul care a luat cuvântul a fost d. I. U. Soriciu, arătând rostul acestei întruniri.

Nu v'am chemat aici, ca să vă vestim bucuria triumfului nostru, triumful milioanei de români, cari de mult își așteaptă altă soartă. Pentru poporul românesc izbănzile materiale sânt așa de rare. Acest popor știe să moară pentru țară și pentru apărarea tronului habsburgic, dar nu știe să primească răspata vredniciei sale. Dar nu v'am chemat nici să plângem înfrângerea noastră. Căci nu pot fi considerați ca înfrânți niște oameni, cari, știind că-i așteaptă moartea, străbat prin sulilele jandarmilor unguri, și-și dau votul pentru candidatul național.

Românii n'au reușit să trimeată în parlament nici măcar atâți deputați, câți au trimis cu ocazia alegerilor anterioare. Să plângem? Nu! Căci nu la Pesta s'a făurit soarta poporului românesc. Cei ce n'au avut loc acolo vor avea loc în satele și cătunele oropsite.

Dar v'am chemat pentru că sărbătorind împreună spiritului de solidaritate ce domnește în poporul nostru, să protestăm în contra omului Habsburgilor, care a încercat și încearcă prin proseliți să despartă pe români în două tabere. Trecând peste cadavrele fraților noștri cu mâni pătate de sânge, agenții lui Khuen-Héderváry și-au luat mandatul de deputat, l'au răpît, l'au furat!

Noi ne solidarizăm cu cei mulți și buni ai noștri și strigăm solului habsburgic: Destul sânge a curs.

Sângele acesta va cere odată o răsplătire. Până aici!

A luat apoi cuvântul domnul N. Iorga. Dl Iorga: Întru cât alegerile despre cari este vorba sânt o chestie internă a statului vecin, statul nostru nu se poate amesteca în această chestie. dar avem datorla de a ne ridica glasul noi, cari auzim de aici țipătul de durere al fraților noștri.

Românii din Ungaria, la alegerile recente, nu au fost biruiți, ci — după cum zice cronicarul, au fost striviți de violența maghiară. Cine știe felul cum s'au făcut alegerile în Ungaria, se miră că vrednicia românilor a putut să aleagă și atâți deputați, câți a ales. Când se inventează candidații falși, când sate întregi sânt oprite dela vot, când din vot se face tarif, când în mod public se anunță prețul unui vot, sânt de admirat țaranii români, cari au știut să reziste tentațiilor.

S'a vărsat sânge la aceste alegeri. Dacă ar fi căzut morți câțiva cărturari, lista matirologului nostru s'ar fi mărit cu câteva nume. Dar au căzut cei de jos. Și tocmai aici e însemnătatea faptului: Cei de jos au dat dovadă că știu să moară pentru ideal. Și când în cel de jos conștiința națională este atâta de dezvoltată, cine se mai poate îndoi de țaria acestui neam? Poporul singur înțelege dreptatea cauzel lui. Noi avem datorla a ne solidariza cu frații de peste munți. Să-l ajutăm cu cuvântul nostru. Astăzi știm cât ne urâsc adversarii noștri. Și e bine că știm.

Sânt biruiți, cari adorm. Am avut în cazul de față o înfrângere care trezește. Cei de peste munți vor simți că sântem cu ei și încrederea lor va crește. Și nu va fi putere să-i doboare.

A luat apoi cuvântul d. Virgil Arion. Oratorul începe prin a arăta protestul ridicat de deputații români în ședința dela 25 Iulie 1906, deputatul ungar Farkasházi a avut îndrăzneala de a se exprima despre România că e o zreață de stat balcanic.

Acum glasul lui Maniu nu se va mai ridica să apere onoarea țării noastre în parlamentul ungar. Violența maghiară i-a închis porțile acestui parlament.

Românii au fost înfrânți prin siluire. Oratorul arată spiritul de care sânt cuprinși alegătorii români din Ardeal și impresia produsă după cădere.

Dar șefii românilor sânt acum mai încrezători în ei decât totdeauna. Ei sânt demni și mândri. Știu că au să ducă o luptă care durează de o mie de ani. E lupta între venetic și băștinaș. În Ungaria guvernul nu este cărmaci, ci asupritor. Românilor li-se fură tot ce au. Li se fură limba, li-se fură legea și pământul. La hotarele noastre se petrece o dramă, în care cei cari sufăr sânt frații noștri.

Noi nu putem rămâne nepăsători. Noi suferim alături cu ei, îi îmbărbătam la luptă. Căci sântem una. Pentru mine nu există altă realitate de care să-mi leg dragostea mea, decât neamul meu. Cine încearcă să ne despartă în două, e un criminal. Nu recunosc alt drept și a't adevăr decât adevărul neamului meu. Recunosc că acest neam nu e perfect. Dar e neamul meu!

Trebuie deci să ajutăm acest neam, ori unde ar fi el. Numai astfel vom fi vrednici de altă soartă.

După discursul dlui Arion, d. Iorga a citit următoarea:

Moțiune.

»Instituția a cărei menire este să reprezinte și să ajute sufletul românesc, răzimat pe aceeași cultură în toate drepturile și aspirațiunile lui, »Liga Culturală«, propune cetățenilor adunați în sala Dacia, în ziua de 6 Iunie, pentru a protesta contra nelegiuirilor maghiare îndreptate în privința dreptului de a trăi în cultură proprie și de a se manifesta legal a românilor din Ungaria, această moțiune.

Cetățenii din Capitală, adunați după chemarea »Ligei«, în sala Dacia, la 6 Iunie, pornesc dela nevoile firești ale aceluiaș suflet românesc, dincolo și dincoace de Carpați, pentru a-și arăta în numele dreptului și al culturii, indignarea lor în privința actelor silnice prin cari cu prilejul ultimelor alegeri, clasa politică maghiară, caută a

lovi în drepturile naționale ale pogorului românesc, pe cari oricând român de ori unde, are datoria de a le apăra din toate puterile sale.

Iași, 20 Iunie.

Eri, Duminecă, la orele 5 d. a., a avut loc în sala Pastia o mare întrunire de protestare organizată de către membrii »Ligei culturale« secția Iași, pentru a protesta și înfățișa sălbăticiile comise de unguri față de alegătorii români în ultimele alegeri din Ardeal. A asistat un public numeros compus în mare parte din profesori și studenți. Președinte al întrunirii e ales d. profesor A. D. Xenopol.

D. Cusin student, — citește memoriul Ligei prin care se arată suferințele îndurate de românii din Ardeal, care luptă pentru menținerea naționalității noastre.

D. Ibrim student, — admiră purtarea fraților noștri din Ardeal, spunând că trebuie să ne servescă drept pildă.

D. G. Mărzescu, vestește purtarea ungarilor și face apel la solidaritatea românilor, — pentru a cere respectarea naționalității române.

Domnii Găvănescu, Colonel Mladian-Manolescu și Lascăr Tărăbuță înfierăză în cuvinte energice atitudinea maghiarilor în ultimele alegeri.

D. A. C. Cuza, în cuvântarea ținută, arată că n'avem o educație națională în adevăratul sens. Critică politica noastră de slugărie față de Austria, critică presa și în special cea ovrelască și termină spunând că ar fi de dorit să ne facem educația națională a conștiinței noastre.

După terminarea cuvântărilor d. A. C. Cuza dă citire unei moțiuni — prin care se vestește purtarea ungarilor și a plebei anarhice din Pireu — cerând ca guvernul să ia măsuri de constrângere pentru a obține satisfacția cuvenită.

Intruniri de protestare au mai avut loc în Roman, Constanța, Turnu Severin, Zimnicea și alte orașe.

Din România.

Vandalismul dela Pireu. Duminecă la orele 9 dimineața, cetățenii Bucureștiului au fost convocați la o întrunire în sala Băilor Eforiei, pentru a protesta împotriva vandalismelor săvârșite de greci contra vaporului »Impăratul Traian«.

Intrunirea a fost prezidată de d. contra amiral Murgescu care a vestejit atentatul săvârșit contra vaporului »Impăratul Traian«. Califică de piratele actele întâmplătoare.

D. C. Cernescu citește o telegramă din partea »Asociației învățătorilor din România« prin care se înfierăză cele petrecute la Pireu.

Grecii de azi trăiesc numai din gloria strămoșilor lor. Vorbind de felul cum românii s'au purtat cu grecii, spune că totdeauna românul a fost darnic cu poporul grecesc.

D. Cernescu se întreabă ce rost mai are pe lume un neam care are porturi așa de neospitaliere ca Pireu și o populație ca acela care a făcut vandalismul de acum câteva zile.

Infamia pe care grecii au săvârșit-o în Pireu, nu ne atinge; ea îi scoboară pe ei, neputându-se urca până la noi.

Jaful pe care grecii au făcut n'are valoare, nu ne pasă de pierderea materială, căci e mult de

când am dat și dăm de pomană acestei spume a Levantului.

Pentru ce vinovații n'au fost pedepsiți până acum, pentru ce până acum n'au făcut scuze? Ne-am adunat să constatăm ticăloșia și să protestăm contra ei.

Să avem răbdare..

Strigăte: Afară cu grecii din țară.

D. Cernescu. Este lesne de înțeles că nu mai aveți răbdare; dar nici pe departe să nu ne asemănăm cu el.

Dreptatea e cu noi, ordinea e cu noi, legile lumii civilizate ne acoperă.

D. C. Dissescu spune, că desigur guvernul va desvolta toată energia ca să dea lecția ce se cuvine grecilor. Sufletul sântei voi, guvernul e organul vostru, el va asculta de dorința voastră.

Povestește de un oare-care nebun din vechime, anume Prasil. Acesta își închipuia că toate vasele care intrau în Pireu sânt ale lui, și că are dreptul să le violenteze. Nici odată nu mi-aș fi închipuit că în locul nebunului să avem o populație nebună.

S'a făcut o infamie, datorită guvernului grec era să și arate părerea de rău și să pedepsească pe cel vinovați.

Azi nu luptăm numai pentru pavilionul românesc Azi apărăm o cauză mai mare, acela a omnierei, libertatea navigațiunii.

Vestește purtarea regelui Greciei, care până azi n'a făcut scuze.

Crede că guvernul îl va sili să și scălească scuzele.

Datoria noastră este că apărând un drept al omnierei, să cerem completă reparațiune. Părerea mea ar fi să reinviem toate represaliile.

D. locot. colonel Verzea. Țarul Rusiei a decorat acum câteva zile pe amiralul Murgescu, pentru bravura ce a arătat în 1877. Azi ca și atunci marinarii români au dat dovadă de același bravură.

Face elogiul marinarii români și în special al maiorului Perlețeanu, despre care spune că dacă n'ar fi avut pe bord pe principii moștenitori ar fi știut ei ce să facă. Poate că ar fi murit, poate că vasul ar fi pierit.

Mal vorbesc domnii Or. Cantacuzino, Dr. Leonte, D. Marcu (student macedonean), D. Iorga și d. Dr. Istrati, arătând infamia comisă la Pireu cu complicitatea guvernului grecesc și cerând satisfacție sau represalii fără nici o cruțare.

La urmă s'a votat următoarea moțiune:

Moțiune:

Cetățenii capitalei fără deosebire de partid, întruniți azi în sala Eforiei, în urma insultei pavilionului național prin agresiunea sălbatică făcută împotriva unui vas românesc într'un port grecesc;

Protestează cu indignare contra acestor fapte nevrednice.

Denunță opiniei publice a tuturor națiunilor civilizate atentatul săvârșit de un popor care după ce a suferit înfrângerii rușinoase pe câmpul de război, are cetezanța de a cerșetorii anexării de provincii noi și cari nu și-a permis aceasta agresiune lașă decât scontând imposibilitatea războiului de fapt.

Trimet M. S. Regelui și întregel familiei regale expresiunea adâncului lor devotament.

Au credința că guvernul susținut de unanimitatea cetățenilor e hotărât a lua măsurile cele mai energice pentru o deplină satisfacție.

Din Roma se telegrafiază: D. Nanu, ministrul României, a conferit Duminecă cu marchizul San Giuliano, ministrul de externe al Italiei, în chestia vandalismului grecesc dela Pireu. În această convorbire, marchizul San Giuliano a comunicat ministrului român, că a telegrafiat lui Carlotti, mi-

nistrul Italiei la Atena, instrucții categorice, ca să apere energic interesele române și să insiste ca guvernul grecesc să acorde României o completă satisfacție.

Alegerea dela Șimleu.

Alegerea a avut loc la 1 Iunie. Cercul electoral al Șimleului-Silvaniei are 4352 de alegători, între cari 1762 români.

La alegere au votat, pentru Dr. Victor Deleu 887, între cari 7 străini; Ugron Gábor 1750, între cari 112 români. Aproape 200 alegători români de-al candidatului naționalist au fost respinși. Numărul voturilor date pentru candidatul nostru e 1197.

Motivul pentru care am întârziat cu trimiterea raportului a fost, că mi-s'a părut peste puterile mele de a da o licoană fidelă a luptei sante, a manifestației mărețe a alegătorilor români din cercul Șimleului.

Văzând însă că se publică tot felul de rapoarte în cari se desfigurează toată lupta noastră și se falsifică adevărul, mă s'nt dador, ca unu, care dela începutul campaniei până la sfârșit am luat parte și am văzut tot decursul luptei, să vă înșir cât voi putea mai fidel momentele mai însemnate din ziua alegerii.

Fără îndoială cea mai frumoasă parte a manifestației a fost chiar intrarea falnică a alegătorilor.

Comunele apropiate au venit toate pe jos, în rinduri frumoase militărești, toate cu preoții în frunte, toți având frunză de gorun la pălărie. Oaste bine disciplinată, impunătoare atât ca număr, cât și ca ținută.

Comunele de sus Rez au venit cu 105 trăsură cu câte 6—10 oameni pe o trăsură. În fiecare trăsură câte o creangă mare de gorun în chip de steag. Oamenii, trăsurile, calii, toți înfrunziți, de părea o fâșie de pădure fără capăt. Era o priveliște sublimă pentru noi și înfiorătoare pentru dușmani.

Locul de întâlnire era la intrarea în comuna ungurească Nagyfalu. Aici am ținut sfat; am dat instrucții pentru toate întâmplările, apoi am pornit la drum înșirându-ne după comune, având toată comuna căpitan pe preotul ei.

Afară din comună, dinspre Șimleu, în piața vitelor, ne așteptau oamenii lui Ugron și preoterele. La zăriră celor dintâi trăsură ale noastre, ungarul toți izbucniră în strigăte de »Abzug Dr. Deleu, abzug az o'áhok! Văzând însă că ai noștri nu răspund, și că șirul trăsurilor noastre tot curge, curge și nu se mai găte, au început și au amușit, iar noi am trecut falnic pe lângă ei cu zămbet de mândrie. De aici mai aveam cele de un ceas în pas milităresc. Noi românii veneam înainte pe un teritor de 1¹/₂ km., după noi ceata ungarilor, care nu făcea nici jumătate cât a noastră. În vreme ce noi veniam veseli, mândri de izbândă, care o socoteam sigură, frații noștri din Șimleu, adunați deja în tabără în număr de 700, ne așteptau cu neliniște, bănuind ceva rău în întârzierea noastră. Se zvonisă anume că ne au împrăștiat ungarul.

Cu câteva minute înainte de sosirea noastră să lăși vestea că: »Vine codru... Străzile și ferestrele îndată să umplură de public. Adversarii, la început au rămas înlemniți, la zăpăcit numărul și ținuta noastră impunătoare, deodată însă izbucniră în strigăte asurzitoare: »Abzug Deleu, le az olahokk!« Injurau, scuipau, flulerau, amenințau. Domni și dame îmbrăcați după moda de Paris, alătura de halmanale și servitoare descărcău asupra noastră întreg dicționarul lor de murdării, cu gesturi figănești, iar noi îi privim în tăcere, și demn am trecut înainte, până la dreptul casei candidatului nostru, — care ne aștepta cu ochii scâldați în lacrimi.

Acuma pe frații noștri nu i mai putură ținea în tabără, toți veniră înaintea noastră cu brațele

	<p>FABRICA DE OBLOANE JALUSINE DE ESSLINGEN CONTRA KAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNÓ EUDAPEST TELEFON 23-85</p>	<p>I ZABELLA UTGZA 47. TELEFON 23-45.</p>	
---	--	--	--	---

deschise, cu lacrimi de bucurie în ochi. Era o dragoste sfântă între noi... N'a fost români, care să nu fi lacrimat, să nu-i fi năpădit pânslui de emoțiune.

Chiar și acei câțiva nenorociți din Marca și Lazuri înșelați de notarul trădător Ungur János, văzând insultele ungarilor, s'au răsvrătit împotriva netrebnicului și rupându-se din tabăra ungarilor au dat să fugă la noi. Au fost însă cu forța opriți de jandarmi și duși îndărăpt.

Ajunși în tabără, președintele partidului nostru d. A. Cosma, dir. Silvaniei a exclamat: »Am învins, fraților!«

Și înt.adevăr învingerea morală am și avut-o deja la intrare. Mulți însă, cari nu cunoșteau încă pe deplin caracterul adversarilor, socotiau sigură izbânda noastră, ceea ce ar fi trebuit necondiționat să urmeze, dacă s'ar fi respectat legea și dreptatea. Dar ce folos, că-i legea bună, dacă-i dată pe mâni nevrednice.

Acum apoi s'au pus pe lucru corteșii lui Ugron. Alergară în toate satele ungurești cu ordin pe la pretorele și trăgând clopotele, ca de foc. Trâmbițând și bătând doba au adunat oamenii de pe câmp și cu strigăte desperate, că țara-i în pericol au început să-i ațâțe contra noastră, ademenindu-i și cu bani.

Ceata lor sălbăticită a cutrierat străzile orașului, amenințând cu moarte pe cei ce nu vor ținea cu ei. Au spart ferestrele candidatului Dr. Deleu; pe membrii de încredere și pe preoții îi atacau cu pietri. La mulți le-au spart capetele. Au năvălit în mai multe rânduri asupra taberei noastre și au aruncat cu pietri asupra alegătorilor noștri. Un jidan avocat a fost trimis ca să ne provoace să ne retragem, că de un peste noapte se vor întâmpla mari scandaluri. Văzând însă că nu ne pot înfrica s'au gândit la alte mijloci, să voteze toată spulbărătura de stradă de 2—3 ori în locul celor absenți. Ca să terorizeze pe membrii de încredere, intrau câte 10—15 corteși în localul de votare cu răcnete asurzitoare și încunjurau pe votanți, ca să nu poată fi nici văzuți, nici auziți de membrii noștri de încredere, ale căror protestări pur și simplu nu erau băgate în seamă.

Afară de asta se zice că erau pregătiți ca la nevoie să rupă chiar și protocoalele de alegere. Dar n'a fost nevoie, căci pe lângă că respingeau supt pretexte de nimic alegătorii noștri, apoi ai lor votau câte de 3—4 ori încât li-s'au sporit într-o clipă voturile, ca'n poveste. S'au avântat atât de tare de p'aci-p'aci era să le iasă la urnă în unele comune mai multe voturi, decât câte erau luate în liste. Mai cu seamă dela orele 5 seara până la orele 8, notarii par'că nu făceau altceva, decât înregistrau la voturi false, căci alegătorii nu mai erau. Totuși în timpul acesta s'au înscris mai multe voturi, decât în ziua în'reagă. Trăsurile ce le trimisese prin sate, abia au adus vre-o 50—60 alegători.

Pentruca reușita să și-o asigure pe deplin, ne-au respins supt pretexte ridicole peste 200 de voturi; — iar pe neno ociiți din Marca, cari au votat toți pentru notarul Ungur János, pe lângă toate protestările membrilor noștri de încredere, i-au trecut în favorul lui Ugron Gábor. Aici s'a întâmplat cazul caracteristic, că un biet om pe care l-au adus cu de-a sifa să voteze în locul altuia, a protestat că nu-i îlles Gavrilă și că el n'are vot.

Ba ești îlles Gavrilă, când zic, i-a răspuns notarul și-a trebuit să voteze.

Votarea a durat până noaptea târziu pe la orele 11, în care timp așteptam în tot momentul, ca să năvălească asupra noastră flările sălbatice. Dacă nu s'a întâmplat măcel, ci ne-am ales numai cu 5 capete sparte, câteva lovături în spate, cu ruzi de steaguri, insulte, arestări, apoi nu-i meritul președintelui alegerii, nici a administrației în fața cărora s'au săvârșit fărădelegile aceste.

După miezul nopții ne aduc vestea membrilor de încredere, că dintre 1200 de alegători de ai noștri numai 887 de voturi au fost înregistrate,

iar contrarii și-au înscris în modul arătat 1750 voturi, dând nouă dovadă că în țara asta nu domnește legea.

Noi am rămas cu învingerea morală, care a fost deplină, și ne am depărtat cu mulțămirea sufletească, că n'am avut trădători decât 2 (Ungur János și învățătorul Barna Lázló) — pentru că bieții țărani înșelați de ei, au voit să se îndrepte, dar au fost reținuți cu forța.

Vor ști ei însă de-acuma ce să facă! Cor.

Boicotarea mărfurilor maghiare.

În ziarul »Seara« din București, d. Dr. Ioan Gospodaru, scrie următorul articol:

Neamul nostru îndură multe, și te miri cât poate îndura.

Loviturile primite de noi, mai ales acum în Ungaria, trebuie să ne desmorțescă.

E timpul, cred, ca să nu ne mulțămim numai cu bociri și tânguiri, e timpul să răspundem faptelor prin fapte.

Dușmanii până acuma ne loveau — și pe urmă privindu-ne de sus ne batjocoreau, ne batjocoresc încă și astăzi. Ce dispreț cuprind vorbele lor: »Lasă să strige drăguții de valahi în contra nedreptății, să vorbească de Asia, de barbarie și de vărsări de sânge! Să facă adunări și legi, dar să aibă grije să nu le sfarme capul dascălii lor« (Budapesti Hirlap).

Da, ne vom aduna în casa Domnului să îngemănăm și să ne rugăm întru odihnirea sufletelor eroice căzute jertfă mișeliei.

Da, ne adunăm în Casa culturii naționale, — la Ligă, — rod curat al culturii românești — care va trăi și înflori ca un ghimpe în ochiul sălbatec al asupritorilor noștri.

Dar nu ne vom mulțămii cu atât.. Mai avem încă o armă care va lovi crud și va potoli trufia asiatică și furia.

Orice popor, care nutrește în sufletul său un sentiment, cât de modest, de demnitate, și de conștiință a intereselor proprii — nu poate rămânea nepăsător la atacurile și înjosirile ce l-se dau. Cinstea și interesul poporului românesc ne cer o anumită și hotărâtă atitudine față de tot ce este maghiar: față de politica maghiară, față de cultura maghiară, față de interesele economice maghiare.

Dacă în politică, guvernele noastre înțeleg numai să și plece capul împotriva intereselor de neam, magnaților din Pesta, dacă în chestiunile culturale, frații noștri încercați știu și pot să se apere singuri, — cu sărăcia lor materială dar cu belșugul nesecat al inimii lor, în lupta economică dintre neamul lui Arpad și poporul sârmanilor plugari din platurile Carpaților și de pe șesul Dunărei, — în infierbântata luptă economică, noi toți, putem fi o putere, putem alcătui o falangă de temut și ocrotitoare a demnității poporului jignit și lovit!

Sufletele celor căzuți ne chiamă să ne facem datoria.

Vom fi noi în stare să ne-o facem?

Țara noastră este un prețuit loc de desfacere al produselor industriale apusene. În ea vin mărfuri scumpe și de proastă calitate (»Schunwaren«) și din ea străinii iau, supt formă de aur lucitor munca grea a săteanului român.

În ultimul timp, maghiarii, ajutați de evrei și-au făcut o industrie, care trimite diferite fabricate pentru zeci de milioane de coroane în țara românească.

Exportul Ungariei, în România e în continuă creștere, — chiar spre păgubirea Austriei.

Prin reprezentanții și agenții în Capitală sau în orașele din provincie, industriașii maghiari au dobândit un larg cerc de activitate la noi.

În 1908, am importat mărfuri din Anstria și Ungaria în valoare de 94.967.719 lei, o sumă care reprezintă ceva chiar pentru marea gospodărie a imperiului habsburgic, o sumă care reprezintă 22.94 la sută, adică ca un sfert din totalul importului nostru de lei 414.058.479.

Cu tot interesul acesta al Imperiului vecin pe piața noastră, maghiarii, vrăjmașii noștri supt toate raporturile, nici până astăzi nu au ratificat noua convenție comercială, volată de corpurile noastre legiuitoare în anul trecut aprobată și de parlamentul austriac. Maghiarii nu au ratificat convenția, și tot amână ratificarea, căci socot că unele modeste — dar poate iluzorii — avantagii acordate exportului de vite din România ar da una pe agrarianii unguri.

E o rușine! pe care numai țara noastră, politica noastră are obraz să o îndure a îngădui aceeași tărăgănare.

Știm că ministrul de comerț al Ungariei a declarat că parlamentul din Budapesta va vota cât de curând convenția comercială cu noi.. Nu știm dacă se va vota însă așa de ușor și chiar dacă se va vota — în interesele negofului și plugari noștri nu sânt asigurate. Măsurile veterinare pe cari vecinii noștri le aplică după pofa lor, — vor îngreuna trimiterea cantității de animale fixate prin noua convenție.

Și pe lângă acestea, un lucru e bine de menținut: Austro-Ungaria are mai multe și mai mari interese la noi, decât agricultura noastră pe piața imperiului vecin aliat politicește și dușman nouă, dușman din punct de vedere al intereselor naționale și economice. Noi am exportat în total, în 1908, mărfuri în valoare de 377.430.871 lei, dintre cari au avut destinație pentru piețele austriace, și ungare numai produse agricole în sumă de 25.987.703 sau 6.85 la sută din totalul exportului românesc.

Și iarăși trebuie să accentuăm că dacă noi ne putem dispensa în special de mărfurile maghiare Austria, unde se îndreaptă mai ales produsele noastre, nu se poate lipsi ușor de grânele și lemnăria din România.

Înt.adevăr, un fabricant găsește mult mai greu un loc de desfacere decât un produs agricol.

Și să nu socotim că țara noastră reprezintă o piață neînsemnată pentru anumite mărfuri ale industriei maghiare, care, neputând concura cu vechile fabrici austriace sau germane pe piața apuseană își îndreaptă toată privirea spre Orient — spre noi și »țările balcanice«.

Industria maghiară depinde de piața orientului, în care ocupăm un loc de frunte. Noi însă nu depindem nici de piața de desfacere a ungarilor nici de finanțele din Budapesta!).

Aceste lucruri sânt evidente, ele se pot dovedi ori când prin arătarea faptelor reale.

O operă oficială *) spre pildă, întocmită anul acesta de către comisiunea permanentă »a valorilor comerțului exterior« din ministerul comerțului din Viena arată locurile interesante.

Să luăm, câteva articole de export din Austro-Ungaria la noi.

1. »Mașini agricole«.

Iată ce ni-se spune:

Ca piețe principale de desfacere vin în primul rând Rusia și România și amândouă țările au contribuit la creșterea exportului nostru. În Rusia au trecut 40.684 q. față de 31.189 q. în anul 1907, iar în România am trimis (în anul 1908) 36.699 q. (față de 34.488 q. în anul precedent).

2. Mașini cu aburi și alte motoare:

»Exportul s'a îndreptat, și la aceste mașini

1) Dacă sânt câteva instituții financiare și întreprinderi industriale în România comanditate de băncile din Ungaria — nu prezintă nici o importanță.

2) Berichte über die Handelsbewegung sowie Bewertung der in Jahre 1908 ein und aus geführten Waren des Vertragszollgebietes der beiden Staaten der Oester. Ungar. Monarchie. Wien 1910.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

cătră Italia, Rusia, România și ce'elalte țări balcanice».

3. »Locomotive«.

...Ca piete de desfacere trebuiesc ținute în samă țările balcanice (mai ales România!...)
Mă opresc.

Dacă cercetăm statistica noastră privitoare la comerțul exterior al României în 1908 rezulă că din importul austro-ungar

	în val. lei
1) metalele, lucrările de metale și alte pro-	15.512.430
duce miniere — — — — —	14.308.982
2) Textile veg. și industriile deinate la noi	8.940.740
3) Lână, păruri, lucrări din aceste materii	7.979.662
4) Confecțiuni — — — — —	7.387.378
5) Piei, obiecte de piei — — — — —	7.124.071
6) Mașini — — — — —	61.148.319

S'a vîndut în țară pentru lei — — — — —
adică aceste 6 categorii fac ca 68 la sută din totalul importatului austro-ungar în țara noastră în valoare de 95 mil. lei.

Din fabricatele nenumărate aci, mașinele, și diferitele metale ne vin în bună parte din Ungaria.

Ea se silește să ne vîndă mărfuri în valoare de zeci de milioane lei anual. Noi însă ne putem lipsi, relativ ușor de mărfurile ei. Găsim din alte părți, poate în condițiuni și mai avantajoase.

Noi nu vindem urgurilor nimic sau mai nimic. În caz excepțional, cum a fost anul 1909, când grăul nosru a trecut în parte spre Budapesta, fiind cerut cu insistență de către morarii de acolo nu poate să intereseze.

Și când situația este astfel, atât de favorabilă nouă, se impune întrebarea: oare simțul de demnitate al neamului românesc poate îngădui să fim așa de orbi încât să ne lășăm a fi izbiți în interesele noastre vitale, batjocoriți în politică, exploatați în tratarele de comerț și ne plecăm fără să cărcim, să nu încercăm a ne împotrivi loviturilor și înjurăturilor blestemate!

Boicotarea mărfurilor maghiare pe întreaga noastră piață se impune ca o măsură de interes național împotriva celor cari comit neglijiurile fără seamăn, împotriva drepturilor sfinte ale românismului.

Boicotarea mărfurilor maghiare e realizabilă ea ni se pare că este singura cale pașnică și mai chibzuită de a ne apăra interesele împotriva politicii de exterminare a ungarilor. Boicotarea, da, e realizabilă, dacă se vor găsi Români în țara noastră. Dacă gazetele nu vor mai primi nici un franc dela reprezentanții firmelor maghiare,¹⁾ ca să treacă cu vederea peste această chestie de interes general, dacă agricultorii și negustorii noștri români unindu-se se vor obliga să nu mai cumpere nici un plug, nici o mașină, prevăzută cu marca ungară... atunci și sindicatele agricole ar fi chemate să la inițiativa boicotei mărfurilor din Ungaria.

Și, tocmai acum, când aștern aceste rânduri, îmi cade în mână întâmplător, un articol »Utility of comercial boycott« (folosul boicotei comerciale).²⁾

Se arată acolo că »dacă sentimentul moral al națiunilor este revoltat, se poate lărgi (boicotul) într-o măsură în care să se exercite o influență considerabilă asupra puterii provocătoare«.

Ungurii ne-au provocat și ne provoacă. Lovind în frații noștri de peste Carpați, ei ne lovesc pe noi toți!

Când chiar poporul domol al mohamedanilor a știut protesta cu vigoare, prin mijlocul boicotei în întreaga Turcie — atât împotriva Austriei jefuitoare în 1908 cât și acum, împotriva grecilor ușuratici³⁾ — aducând daune grele dușmanilor, noi să stăm cu mâinile în sân față de poporul vecin, aliat nouă, interesat la noi, care calcă în picioare drepturile de viață ale neamului și — cu o nemai pomenită nerușinare chiamă fiicăii noștri din regimentele bucovinene să ucidă pe frații lor din Ardeal — pentru păcatul săvârșit că au voit să și exercite o datorie de cetățean.

Boicotarea mărfurilor maghiare. Iată cu ce putem răspunde vandalismelor, iată cu ce vom

¹⁾ Cum au făcut ultima oară, cînd a fost numai vorba de boicotarea mărfurilor austro-ungare.

²⁾ Vezi »Orient-Export« Nr. 5 din 1910 p. 8.

³⁾ Și chinezii s'au folosit cu multă chibzuită de boicot contra americanilor și japonezilor.

izbuti — dacă avem conștiință — să ne întărim pe noi și să slăbim pe vrăjmașii turbați, impunându-le respectul ce ni-se cuvine.

Dacă nu-și vin ei singuri în fire, trebuie să le dovedim noi că nu le îngăduim de acum încolo să se joace cu viața unui neam.

Situația politică.

Constituirea Camerei.

Partidul guvernamental a hotărît să aleagă președinte al Camerei pe foitul ministru de culte Berzevicy Albert, iar vicepreședinți pe Kabos Ferenc și Návay Lajos.

Partidele opoziționale vor propune la vicepreședinție și un membru al opoziției, dar partidul guvernamental nu va ținea seamă de această dorință.

În același timp, partidul guvernamental va propune din nou să se dea și vicepreședinților leafă de câte 8000 coroane pe an.

Sosirea împăratului.

(Dela corespondentul nostru). Împăratul a sosit azi la orele 6 seara în Budapesta. Guvernul i-a pregătit o primire cu entuziasm de porunceală. A adunat pe toți copiii dela școlile primare din capitală, înșirându-i pe tot parcursul drumului dela gară până la palat. Trecând peste podul suspendat, ghirlande de flori și steaguri au simulat entuziasmul. La trecerea trăsorii împăratului copiii au strigat »Să trăiască«, iar numeroșii socialiști, adunați pe parcursul drumului, au aclamat *votul universal*.

A fost în mare parte o potemchinadă care nu exprimă sentimentele poporului, doritor, nu de manifestații false, ci de drepturi.

Mesajul de tron.

(Dela corespondentul nostru). Mâine camera se va întruni în prima ei ședință. În 25 Iunie Împăratul, dimineața la orele 11 va deschide cu solemnitate la palatul din Buda sesiunea corpurilor leguitoare și va citi mesajul de tron.

Croații.

(Dela corespondentul nostru.) Conte T. Pejačevich a constatat că în camera deputații croați n'au fost așezați bine, dorințele lor fiind nesocotite. Conte T. Pejačevich a declarat că croații vor protesta în contra acestui lucru.

Un nou partid 48-ist.

(Dela corespondentul nostru). Partidul gospodarilor 48-iști și a ținut azi congresul în Budapesta și a hotărît că membrii săi din cameră (sunt 3—4 inși) vor forma un partid deosebit care nu se va alătura la celelalte partide 48-iste. Alături de punctele kossuthiste, partidul mai formulează și o serie de dorințe economice, ținînd la ridicarea bunăstării țaranului ungar. Deputații partidului nu vor merge la palat să asculte citirea mesajului.

Tăria convingerii la opoziție.

Azistăm de câțeva vreme la un fenomen foarte caracteristic pentru tăria de convingere a partidelor ungurești și a politicienilor unguri. Trecurile dela un partid la altul se fac cu cea mai mare seninătate de suflet ca un lucru foarte firesc și aceste năprile subite nici nu trezesc măcar indignare sau senzație în lumea politică. Câteva rânduri la gazetă și incidentul e închis. Cazul deputatului Hencz e o pildă minunată. Azi bunăoară citim că deputatul Kálay Tamás, justhis, și a părăsit partidul și probabil va intra în partidul kossuthist. Bietul domn Justh a avut naivitatea de-a crede că toți din cei 140 de deputați căți

l-s'au alăturat la început sînt călăuziți de aceleași gânduri sincere și de aceleași convingeri curate ca el și că l vor urma totdeauna, fie că va ajunge la putere, fie că va rămâne în opoziție. Și cât de mare l-a fost înșelăciunea. Nu convingerile ci nădejdea de a ajunge la putere, dorința nevinsă a bugetului au fost cheagul partidului său.

Câte critici, câte cărți și nemulțămiri nu a trebuit să audă el din rândurile partizanilor săi pentru că a avut tăria de convingeri de a nu primi puterea cînd l-a fost propusă! Acum unul câte unul îl părăsesc. Sînt până acuma cel puțin 6—7 oameni de ai săi tre uși în partidul kossuthist care are »conjuncturi« mai favorabile.

Acesta-i dezastrul cel mai cumplit al dlui Justh, dezastrul intern, lipsa de convingeri și de entuziasm cu care-l urmează și puținii cari l-au rămas. E dezastrul politicii ungurești, al moravurilor ei și al lipsei ei de sinceritate și convingere.

Noul guvern și protecția.

Avem un nou guvern, ce-i drept, dar partidul care-l susține și moravurile ce aduce sînt tot cele vechi și nestricate ale vechilor regimuri liberale. Protecția înfloreste și caută a îndrepta tot ce a lipsit să facă timp de 5 ani de cînd a căzut partidul. Iată un caz. D. Hieronymi Pál a fost ajutor de inginer, a fost permutat imediat după numirea guvernului de azi la direcția de navigațiune și a căilor ferate, va fi numit în curînd controlor suprem la acest serviciu, ceia ce va să zică că va face un salt de 5—6 grade în ierarhia serviciului său, în vreme ce alții așteaptă și cite zece ani pînă trec dintr'un grad în altul.

Dar spre a evita orice neînțelegere, adaugă »Világ«, trebuie să stabilim că Hieronymi Pál nu-i nepotul dlui ministru de comerț Hieronymi, ci dimpotrivă, e fiul dlui ministru.

Catastrofa Bănatului.

Nenorocirea care a căzut asupra Bănatului sărăcind și aruncînd pe drumuri locuitorii unei însemnate părți a țării, a început să-și arate grozăvia și în Ardeal, unde după știrile ce primim au fost înecate comune întregi, cari pe lângă faptul că erau destul de expuse, mai sufereau fără alte bătăi de soartă și așa de sărăcie, fiind situate pe rîpale prăpăstioase și neroditoare ale munților.

Pentru ajutorarea celor năpăstuiți din Caraș s'a pornit o colecție generală în toată țara. Ori-cât prinos de jertfă ar aduce această acțiune de ajutoare, nu va putea acoperi sărăcia care a cotropit Carașul, căci sînt aproape două mii de hectare de pămînt, a cărui recoltă, nu numai că a fost anul acesta nimicită, dar a fost distrus și făcut imposibil pentru cultivare pentru ani întregi. Pe multe locuri unde porumbul (curuzul) era de prăsilă, azi și-au așezat apele alvia cea nouă, iar în alte părți a fost săpată huma de ape și n'a rămas din pămîntul rodnic de mai înainte, decât luciul rece al stîncilor, sfărmate și ele de sălbătăcia goanei puhoiului.

Lumea a rămas mută, neajutorată în fața acestei colosale nenorociri. S'au găsit însă și câteva existențe parazitare din cloaca scursorii presei ungurești, făcută anume ca se injure fără cruțare și fără alegere cînd e vorba să-și apere principiile și interesele primejduite. Astfel un ziar din Timișoara imitat cu mai puțină credulitate de »Népszava« din Budapesta, folosindu-se de ocazie injură pe mai mulți vrednici preoți din comitatul Carașului, supt cuvînt că ar face agitație pe tema dezastrului, înfricînd și spunînd poporului că nenorocirea aceasta ar fi bătăea lui Dumnezeu pe țară, pentru că alegătorii români din Bănat au părăsit steagul național.

Colecta noastră.

Colecta pornită de ziarul nostru s'a sporit azi cu 100 coroane, datorite de administrația »Tribunii«. In curând vom publica și alte sume și înțelegem rugarea noastră către publicul românesc, să nu întârzie cu ofrandele, reamintindu-i maxima »bis dat qui cito dat«.

Din minciunile ziarelor ungurești.

Ziarele ungurești sânt pline de minciunile cele mai imposibile despre starea sufletească a poporului român din Bănat după grozava catastrofă. Este un prilej potrivit pentru el de prezenta de o parte poporul nostru drept un popor întunecat, înăpătat, cuprins încă de vraja superstițiilor, și stăpânit de altă parte de o ceată de conducători fără suflet, de preoți răpăreți și lacomi cari nu fac decât să exploateze prostia poporului. Iată bunăoară una din minciunile povestite de »Pester Lloyd«.

Intr'un sat, spune Ifigul din vorbă, când poporul s'a retras, locuitorii văzură cu mirare o vacă pe turnul bisericii. Potopul o ridicase acolo. Preoul însă adună satul, ținu o slujbă în odăjdii, ocolii biserica de trei ori cu poporenii în procesiune religioasă și le rosti o predică explicându-le că e vorba de o minune D-zelască care a scăpat vaca. Ca răsplată pentru asta, preotul opri vaca »sfântă« pentru sine, ca despăgubire pentru pierderea vacel sale, înecată în apă.

Rugăm pe cititori să nu ridă ca de o glumă reușită. E vorba de un ziar foarte serios, citit de un public foarte serios și care crede tot ce i-se pune dinainte. Încât trebuie să ne spunem, că dacă țărănul român ar fi chiar așa de întunecat, cum îl prezintă acest ziar, totuși sântem fericiți că românul tot nu ar putea fi atât de prost ca »Intellectualii« și »culții« gazetari și cititori ai unui ziar care publică și crede astfel de prăpăstii.

Iată cum privește societatea ungurească poporul cu ajutorul lor. Trebuie să protestăm mai ales contra insultelor ce se aduc preoțimii noastre de astfel de știri, cari o cred tot atât de gheșeftară ca pe neamul lor mozalic.

Alte comune românești pustite.

Sântem încă sub impresia devastării Carășului când aflăm de pustiirea altui ținut românesc. In comitatul Hunedorii comunele românești, Ciungani, Preval, Herțegani, Boița și altele din jurul lor au fost bântuite de o catastrofă asemănătoare ca a Carășului. Nu știu dacă sânt și victime omenești, dar pagubele materiale sânt foarte mari. E un ținut sărac și înăpătat care a fost lovit. Semănăturile și pometurile sânt cu desăvârșire distruse. Sute de vite s'au prăpădit și sânt pagube de milioane. Școalele, podurile și minele au suferit mai ales mari stricăciuni. Poporația românească a acestor sate e amenințată de foamete.

Burdea și năpăstuiții.

Cu multă fanfaronadă și mult eclat prin ziarele ungurești, faimosul Burdea vestește lumii că își va face și el datoria față cu năpăstuiții de pe teritoriul comunității averilor severinene. In felul cum și o face găsim însă intru toate aceiași generositate perfidă care transpiră din coloanele ziarelor ungurești. In calitatea sa de președinte al comunității de avere, dacă n'ar face totul pentru alinarea mizeriei celor nenorociți, bine-înțeles că supt greutatea răspunderii morale ar trebui să-și piardă situația și să fie supus celui mai crud dispreț al obștei. Ținem să fixăm acest adevăr, pentru a preveni pe cei ce ar încerca să pervertească rostul acțiunii de salvare poruncită de împrejurări pe socoteala comunității de avere.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 22 Iunie 1910.

— **O regretabilă greșeală.** In numărul nostru de ieri s'a strecurat o regretabilă greșeală de tipar, pe care ținem s-o rectificăm cu toată lealitatea. Anume; în raportul despre alegerea dela Oravița, propoziția în care se desaproabă atitudinea domnului Ioan Toader, s'a tipărit așa: »Ioan Toader din Ciudanovița, nepotul ticălosului domnului director la banca românească Oraviciana«. A putut să observe oricare cititor că aici s'a făcut o evidentă greșeală de tipar. In textul corespondenței manuscris propoziția din chestiune e adică următoarea: »Ioan Toader, din Ciudanovița, nepot ticălos al domnului director la banca Oraviciana«. E clar, că corespondențul nostru dacă a amintit legătura de înrudire dintre dl Toader și domnul director al băncii Oraviciana, a făcut-o aceasta desigur cu gândul de-al înfrunța pe dl Toader, fiindcă d-sa n'a ținut să se conformeze la alegeri cu atitudinea domnului director al Oravicianeii, care este unul dintre cei mai venerabili fruntași ai vieții noastre din Bănat și pentru care ziarul nostru nu poate avea decât sentiment: de stimă.

Regretăm chiar că peste tot persoana domnului director al Oravicianeii a putut să fie trasă în chipul acesta în discuție.

— **Cursuri de vară la Văleni.** »Neamul românesc« al d-lui N. Iorga anunță:

Al treilea șir al cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte se va începe, ca și anul trecut, la 1-lu Iulie.

Programul lor se va publica peste puțin timp.

Inscrierile trebuie să se facă cel mai târziu până la 25 Iunie, pentru a se putea lua măsuri de găzduire în condiții bune și ieftene. Ele se fac la administrația noastră. Întreținerea completă dela 40-50 de lei lunar.

— **Starea sănătății Reginei României.** »Voința Națională« din București publică următoarele rânduri, cari vor fi primite de toată lumea românească cu bucurie: »Sântem informați că starea sănătății M. S. Reginei este foarte satisfăcătoare. Starea locală și generală s'au îmbunătățit în așa fel, încât Suverana va putea întreprinde fără neajuns călătoria la Sinaia, unde liniștea și bunele condițiuni igienice vor contribui mult la o desăvârșită vindecare«.

— **Dela Liga culturală.** Din București ni-se anunță: Noul comitet central al Ligii Culturale ales de congresul dela Ploești la 21 Mai cr. s'a constituit în modul următor: Sava Șomănescu, președinte; general N. Balaban și Vigil Arion, vicepreședinți; N. Iorga, secretar general; D. Tacu, casier; D. Onciu, Principele C. Basarab și I. Tețu, membri; Principele Valentin Bibescu, D. Carp și V. Dărăscu cenzozi.

— **Jubileul universității din Iași.** Ni-se scrie: La serbările jubilee ale universității din Iași, care vor avea loc la toamnă, au fost invitați rectorii următoarelor universități din străinătate:

Aachen, Aix en Provence, Amsterdam, Barcelona, Belgrad, Berlin, Berna, Besarçon, Bolonia, Bombay, Bonn, Bordeaux, Boston, Breslau, Bruxelles, Cambridge, Chamberg, Cristiania, Cernăuți, Dijon, Dresda, Dublin, Edinburg, Florenza, Ge-

neva, Gand, Genua, Göttingen, Grenoble, Hall, Heidelberg, Iena, Kiew, Bologne, Constantinopol, Kracovia, Lausane, Leipzig, Lemberg, Lille, Lyon, Louvain, Madrid, Moscova, München, Nancy, Neapole, Odessa, Oxford, Paris, Petersburg, Praga, Roma, Sofia, Strassburg, Toulouse, Tokio, Upsala, Varșovia, Viena, Zurich, Montpellier.

Au mai fost invitați, decanul facultății de medicină din Paris, decanul facultății de litere, al facultății de științe, al facultății de drept din Paris; — toți profesorii pe lângă universitatea din Paris, profesor Dr. Sextil Pușcariu din Cernăuți.

De asemeni vor mai fi invitați conducătorii principali ai școalelor române din Ardeal, Basarabia, Macedonia, Bucovina, deputații români din parlamentul maghiar și cel austriac.

Universitatea din Budapesta nu a fost și nu va fi invitată, în semn de protest contra asupririlor națiunilor nemaghiare.

— **Bolcotearea popii Tamășdan din Moneasa.** Un cititor ne scrie: Ieri, din prilejul sfințelilor sărbători, era să se țină în Moneasa o petrecere de vară la care a venit multă lume din jur. Au venit mai ales mulți tineri. Aceștia însă, aflând că petrecerea este organizată de popa Octavian Tamășdan, care la alegeri s'a vândut dușmanului și s'a făcut trădător, au hotărât să boicoteze petrecerea. Aproape toți oaspeții s'au asociat la ei, așa încât damele nu aveau cu cine să danseze. Înzădar au venit la tineri, cari se adunaseră în ospătărie, bravii români n'au cedat. Atunci notarul comunal, ca reprezentant al autorității, i-a somat pe tineri să intre în sală de danț, fiindcă numai pentru acea sală e licență. Tinerii au intrat, dar numai pentru a demonstra împotriva popii Tamășdan. Lăutarii cântau înainte, dar nimeni nu juca. Pe la miezul nopții, notarul s'a lofățșat cu mai mulți jandarmi și a împrăștiat lumea...

Așa s'a sfârșit petrecerea popii Tamășdan!

— **Biblioteca lui Mera.** Din Sibiu ni se scrie: Biblioteca mult regretatului Dr. I. Mera, fost medic în Karlsbad, bine apreciatul scriitor popular, a trecut în proprietatea »Asociațiunii« Transilvaniei din Sibiu, care zilele trecute a primit cărțile și le-a adăos la biblioteca »Asociațiunii«. Sânt peste trei sute de volume, toate frumos legate, de cuprins parte literar, parte științific.

— **Necrolog.** Ioan Traia Tordai, ieromonah basilitan, adm. parohial în Ofenbaia, a răpauzat la 18 Iunie n., în vârstă de 70 de ani. În mormântarea lui a avut loc la 20 Iunie.

Odihnească în pace!

— **Catastrofa de tren din Villepreux.** Din Paris se comunică următoarele amănunte cu privire la catastrofa din Villepreux, anunțată în numărul de ieri.

La ora 5 10 după amiază, trenul de persoane circulând între Paris și Dreux sosea în gara Villepreux. Mașina trenului fiind deteriorată, s'a comandat o nouă mașină din Versailles.

Pasagerii au fost încunostiți că trenul se va opri din această pricină 40 minute. Mulți călători s'au coborât atunci să se plimbe pe cheu.

Șeful stațiunii, știind că expresul trebuia să treacă la ora 6 seara, a pus semnalul de oprire.

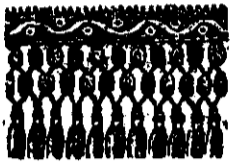
Expresul a fost anunțat. Toată lumea credea că va intra încet în stație și se va opri. De odată s'au auzit țipete sfâșietoare: expresul sosea cu toată iuțeala pe același linie pe care se afla trenul de persoane. Toți cei de pe peron, arătând palăriile, batistele, au cerat să facă să se oprească acceleratul fără folos însă căci mașina acceleratului, cu un șgomot teribil, a telescopat trenul de persoane și tândări de toate feluri au fost svârșite în aer în vreme ce țipete sfâșietoare răsuna. Clocnirea a fost urmat de mai multe explozii.

AVIZI!

Di Dr. Emil Babeş, avocat în Buda-
pesta, ne roagă, să avizăm pe cei interesați
cari i-se adresează în diferitele lor afaceri,
ca înainte de a face drumul până în capi-
tală, împreună cu spese de multe-ori ză-
darnice, — să i-se adreseze prin o scrisoare
care Dnia Sa răspunde imediat. Serisorile
totdeauna să i-se trimită *recomandate*, de-
oarece în timpul din urmă multe *scrisori
francate* (nerecomandate) să perd.

NAGYIVÁN ANTAL găitănar
SEGHEDIN—SZEGED, Zrínyi-utca 2.

Am oaoarea să aduc la
cunoștința p. t. public că
mi-am asortat atelierul
conform cerințor mo-
derne și sunt în plăcuta
poziție ca să pot susține
concurența cu orice fab-
rică din capitală, și d. osebi

atrag atențiunea asupra :

Impletiturilor, ciucurilor și decortțiilor
pentru mobile și prapori, de-asemena
orice ciucuri, decorații, masturi și găl-
tane pentru uniforme de gală în cea mai
splendidă execuție. —

Vanzătorilor li se dă rabat.
Informațiuni prin scrisori
la cerere se dau îndată.

Comandele din provincie
se execută repede și pr.

**FRUMUȘETA
ȘI TINEREȚA FATEI!**

in cel mai scurt timp prin
intrebuințarea preparatelor :

Olinchievich Kristalin

care nu conține nici grăsime, nici stearină
sau alte substanțe vătămătoare feței. Aceste
preparate sunt fructul plantelor, ele se
pot întrebuința și peste zi, dau pielei fru-
museța și fragesimea și juvenila, **contra
pistruțelor și a altor pete a le pielei este
și va rămânea numai Olinchievich Kristalin** —
Crema este cel mai sigur emvelm. —

„ Olinchievich Kristalin pastă de dinți „
este albă preparată din plante, nu conține
săpun cam lasă un gust displăcut în gură.

Olinchievich Kristalin
— Pasta de dinți — 50 fl. —
Crema 1' K
Puder 1' K
Săpun 1' K

Se poate comanda direct prin :

Olinchievich Kristalin, Budapest
— VIII., Baross-u. Nr. 91. —

CUMPĂR în orice
cantitate
romonițe, flori de tel, flori
de friguri, rădăcini și frunze
de mătrăgună, flori de soc fie
verzi, ori uscate și Gândaci de Mai.

Farmacia lui SZOKOLY SANDOR, Arad
(vis à-vis de biserica sârbească). —

Prospect de prețuri
pentru produsele de primăvară a „asocia-
țiunii pantofarilor din Arad“.

Botine pentru femei:
Pantofi din păstă . . . fl. 1,50
Pantofi de piele de vacs dela . . . 2.— in sus
Botine . . . Regate . 2,80
„ „ chevreux . . . 4,50
„ „ vacs cu șiret dela . . . 3,60
„ „ chevreux cu șiret . . . 5,50
„ „ de vacs cu nasturi . . . 4,80
„ „ chevreux dela . . . 6,50

Botine pentru bărbați:
Cu țug simplu, piele de vacs fl. 3,30
și fețe . . . 4.—
Bergsteiger din piele cu lustru . 4,80 in sus
Cu țug simple ușoare ca un
fulg pentru bolnavi dela . . . 5.—
Bergsteiger de chevreux . . . 6,50
Cu țug piele de box . . . 5,80
Bergsteiger piele de box . . . 6,20
„ chevreux bună dela . . . 7,80
Pantofi de chevreux . . . 5.—

Ținem în depozit totfelul de ghețe pen-
tru copii. La comande din provincie să
se edecre urma piciorului pe o hârtie.

Comandele contra ramb. necorespunzând
și înapoiabile în curs de 8 zile se schimbă.

Anunțuri

primește admi-
nistrația „Tribu-
nei“, pe lângă
prețurile cele
mai moderate.

Cea mai ieftină sursă pentru
cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpu-
nuri de toaletă, parfumuri,
și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru
biserici; e fabrica de săpun
a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nádasy.

**Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați**

Oradea-mare—Nagyvárad.

Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai
mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar F e r e n c z i din Cluj. In urma
experiențelor câștigate pregătesc neexcepționabil și cu prețuri moderate **ghete**
americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și **ghete ortho-
pede** conform ordinelor medicale pentru picioare bolnave, apoi **cizme elegante** (ciobote)
pentru vânători și pentru călărit. — La comandele din provincie este de ajuns trimiterea
unei ghețe folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distincă stimă :

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

KRAUSZ HENRIK

Budapest, IV, Veres Pálné u. 40.

Trimite mașini de prima calitate
SINGER pentru 30 fl. cu suveică
centrifugată 40 fl., mașini de cusut
centralbobin 45 fl., mașină de cu-
sut cu 6 aertare și suveică în
roată pentru 55 fl., mașini cen-
tralbobin cu suveică capitară
— pentru 65 floreni. —

Biciclete cu totul noue 50 fl., cu frână liberă
60 fl., de asemenea mașini industriale foarte
ieftine, cu bani gata.

Vanzătorii au sca-
dență la preț, pros-
pecte gratuit și fr.
Correspond. în limba
magh. și germană.

Atrag atenția onoratului public a-
supra atelierului meu de **șă-
lătorie și colorare
chimică** existent de peste

50 de ani

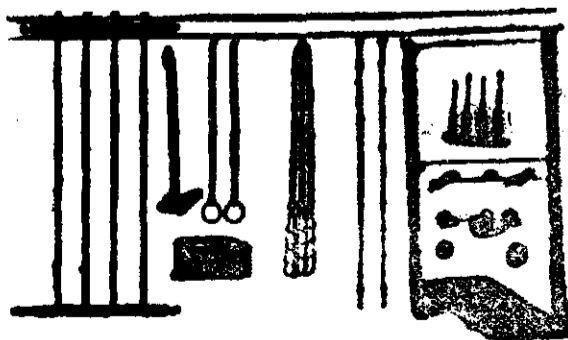
cea mai veche în ramul acesta.
S. rviceiu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5.

Telefon —

LOPOS GYULA

— fabricant de accesoriil de gimnastică în —

Budapesta, III., Zsigmond-u. Nr. 114 (In edifiu. gimnaziului).
(Telefon Nr. 113—44).

Distins cu recunoștința prin rescriptul
ministerului de culte și instrucție pu-
blică sub Nrul 109,541/904 pentru
accesoriile de gimnastică expuse cu oca-
zia adunării generale învățătorești a VI.
In expoziția teritorială din 1907 la Pécs,
Cincibiserici distins cu medalie de aur.

fabricant de dife-
rite aparate de gim-
nastică și șvedeze.

La cerere trimit gratuit
prospecte de prețuri. —

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente **cuțite de buzunar** cu tăș englez și Solingen, **cuțite de bucătărie** din oțelul cel mai bun ș. a. **cuțite** pentru curățitul legumelor, pentru tălătură prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. **Cuțite** pentru măcelari și cârnățari, de jungă și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii mănători. — Recvizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne cântă ziua și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soi se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comenzile se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în **ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.**

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fă.ă miros. Plisoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de ori-ce sistem — — pentru încălzire centrală.

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebunțare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de imblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!

Încetează în decurs de o oră dacă folosești:

„SUDORAN”-ul

a lui MOLNÁR.

Copile epistolelor de recunoștință sunt autentificate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă. Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt« Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătmător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. înretr. R. St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării

picioarelor, mânelor și subsuori am procurat înă pentru 3 persoane, și întrebându i despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Dle apotecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu productul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas eu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apotecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORANUL« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregălit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută, Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apotecar în Szombathely.

Prețul unul flacon 1 cor. 30 fl.

dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

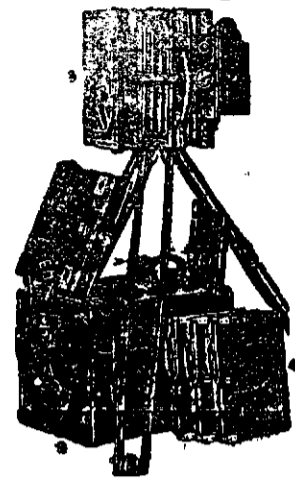
Nu mai »SUDORAN« prov. cu marcă să se primească.

Invenție nouă!

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, ontint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, idăreiu cancelarie și de Schwarzwald. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru

amatori. Ochelari veritabili Rodenstock D.aphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, objective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

: Abonați și răspândiți :
— în toate părțile —

„TRIBUNA“

cereți în toate hotelurile
cafenelele și ospătăriile.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Întreprindere pentru organizarea electricității și sfredel'rea adâncă a fântânelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul
atelier de
reparaturi
din Lugoj.

Întreprindem și executăm tot felul de **lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredel'irea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

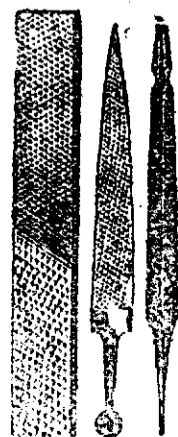
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

SCHMEREKE

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiată. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filtele magnetice. Unsoari. Material de condensafune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștințios — Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

• STEIN MIKLÓS •

fabrică de tăiat pile

Oradea-mare - Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. - Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Serviciu solid și conștiințios.

INȘTIINȚARE.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public și clientele, că prefăcându-ne atelierul de tapetărie, conform cerințelor moderne și celui mai nou stil

am deschis în Arad, Str. Forray casa Hunyadi un magazin de mobile.

Totodată facem cunoscut că ținem în depozit eventual pregătim la comandă orice mobilier, pentru dormitoare, sufragerii, saloane și camere pentru fumat.

Cerând onoratei clientele să ne onoreze și pe mai departe cu încrederea ei, ce ne o păstrează deja de 34, așteptăm binevoitoarele comande.

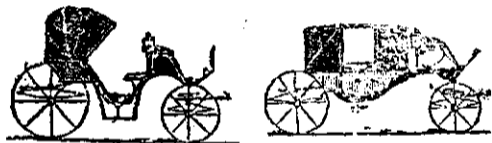
Cu distinsă stimă :

Berán A. és Fia

depozitari de mobile.

☐ Telefon intra și extraurban Nr. 132. ☐

Magazin nou. Magazin nou.

Urmașul lui P. SORS

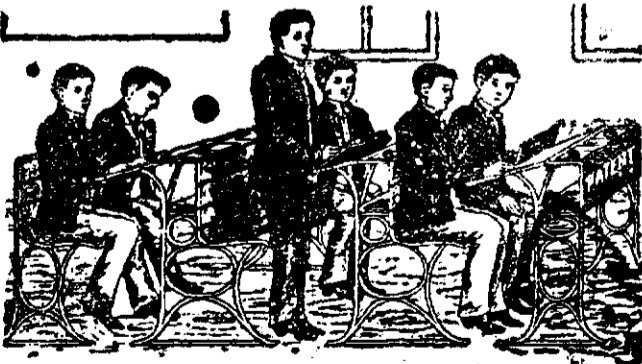
FRANZ AGNICSEK

Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Iși recomandă atelierul său pentru ori-ce fel de

☐ **trăsuri și curelărie** ☐

pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparațiuni la trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

Cele mai moderne
☐ **mobile de fier și aramă** ☐
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Benhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Am onoarea a atrage atenția p. t. public asupra prăvăliei de croitorie pentru domni

inokai Tóth Lajos,

conducător șef Vass János, iunior, cea mai veche prăvălie în branșa aceasta, asortată cu cele mai frumoase și variate stoffe, fabricate engleze și franceze.

Se efectuează comande pe lângă prețuri convenabile în cea mai splendidă execuție, din stoffele cele mai bune.

Reputația prăvăliei mele fondată în 1879 e cea mai colantantă garanță pentru a putea satisface și cele mai rafinate gusturi.

La dorința specială a p. t. clientele se vor pune la dispoziție colecții de modele, eventual reprezentantul firmei se va înființa în persoană la cei interesați, atât în loc, cât și în provincă.

Cu deosebită stimă :

inokai Tóth Lajos, croitor,
Arad, Palatul Neumann, Piața Andrassy nr. 25.

Zinti János atelier de pictură de sticlă
Budapest IV. Üllői ut 79.
Imi las îndrăzneala a atrage atenția on. Public asupra Atelierului meu de pictură de sticlă.
Ca specialist fac geamuri de biserică, pictură de lux pe sticlă pentru saloane, verande și sufragerii.
Mai departe plumbuit de lăță, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în branșa aceasta.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipăm speșele de intabulare, convertim datorile de interese mari.

☐ **Resolvare grabnică, serviciu prompt** ☐

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

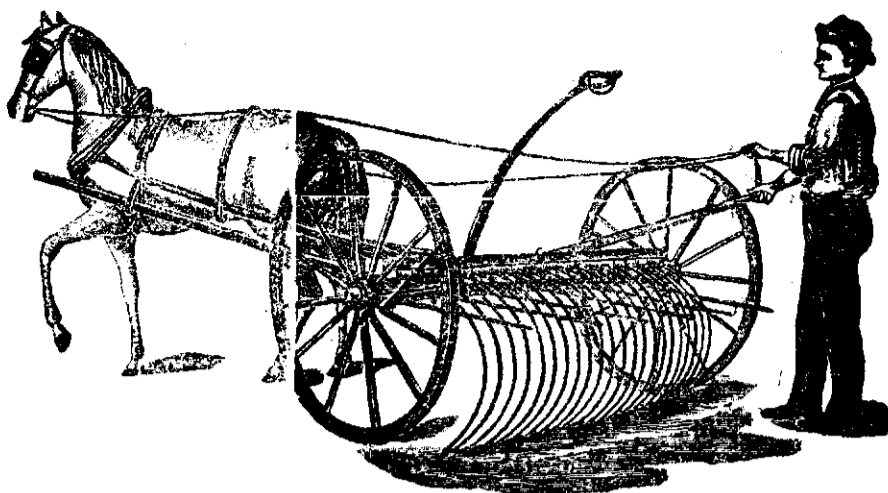
pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prizează pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni în încredere.

Sam. Wagner, Prima turnătorie de fier Sibiană mare fabrică de mașini agricole, atelier de mori și prăvălie de fier. Nagyszében.

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole executate cu cea mai mare precauție. Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Pluă pentru abale (postavuri). — Foarte mare export în România și Orient.

Instalează:

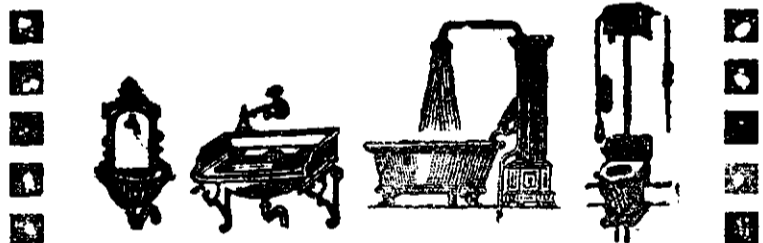
Mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina
— — — Conducte de apă, și altele etc. — — —

Efectuază:

Cele mai bune ŢEVI TURNATE pentru conducte de apă. Mare turnătorie de FIER și ALAMĂ. Foarte mare depozit în ŢEVI DE FIER de orice dimensiune. Cel mai mare asortiment în MAȘINI DE TRIERAT de orice mărime. Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 cai în sus.
— — Pe lângă cea mai mare garanție. — —
Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. EXPLICĂRI și CATALOAGE la cerere gratis și franco.

BERNACSIK JOZSEF căldărar și special list pentru apaducte

Oradea mare · Nagyvárád, Kert-u. 7.

Primește orice lucrări și reparaturi din acest ram, atât hărăgărie cât și apaducte. Recomandă atenții publicului și arhitecților, noua sa invenție brevetată și scutită contra înghețului, pentru spălarea latrinelor; invenția superioară celor asemănătoare, cari se află în circulație, pentru mecanismul ușor și aplicabil ori-unde. Am fost aplicat 10 ani ca primul monter la apaductul orașenesc din Oradea mare.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárád, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânza aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor.

La doriață pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor — — în provinciă merg pe sposele mele proprii. — —

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco-catolic, biserica «Fraților noui» din Olasz, palatul episcopesc rom-cat.; biserica cat. gr-or.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobit pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și lestru pietrii

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 7**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

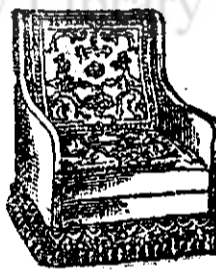
Cancelarie Centrală:

Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárád.

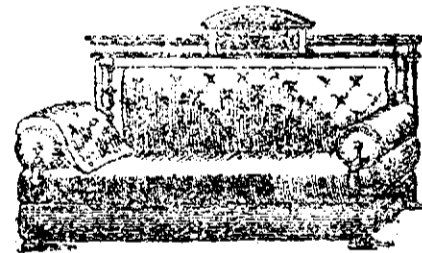
la atențiunea celor ce cumpără mobile.

Horger & Kepp

magazin de mobile, atelier pentru covoare (tapețier) decorații în Sibiu-N.-szében, Reisper-g. 27.

O singură încercare vă va convinge despre ieftinătatea tuturor articolelor cumpărate la noi. Conștiințiositate și serviciu prompt. —
Cel mai bun izvor de cumpărat. Prețuri ieftine.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și :: negre. ::

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți :

Ciorapi împletii în temniță.